

Obsah

1	Obecný a buněčný základ fyziologie člověka	11
1.1	Funkční uspořádání těla	11
1.1.1	Tělní tekutiny	11
1.1.2	Živočišná buňka	13
1.1.3	Transport látek přes buněčnou membránu	16
2	Membránová fyziologie dráždivých a vzrušivých tkání	19
2.1	Nervová buňka – morfologická a funkční charakteristika	19
2.1.1	Membránový potenciál a jeho hlavní determinanty	20
2.1.2	Vzruch	21
2.1.3	Místní podráždění	23
2.1.4	Přenos vzruchů mezi neurony (synapse)	23
2.2	Svalové tkáně – morfologická a funkční charakteristika	25
2.2.1	Stavba a druhy svalových tkání	25
2.2.2	Elektrické a mechanické projevy aktivity kosterního svalu	27
2.2.3	Elektrické projevy aktivity buněk srdečního svalu	28
2.3	Receptory smyslových orgánů	30
3	Fyziologie krve a imunity	31
3.1	Krevní buňky	31
3.1.1	Červené krvinky	31
3.1.2	Bílé krvinky	32
3.1.3	Krevní destičky	35
3.2	Krevní plazma	35
3.2.1	Anorganické součásti krevní plazmy	35
3.2.2	Organické součásti krevní plazmy	36
3.3	Imunitní mechanismy	37
3.3.1	Imunita – základní pojmy	37
3.3.2	Klasifikace a stručná charakteristika imunoglobulinů	37
3.3.3	Komplementový systém	38
3.3.4	Druhy imunity	38
3.4	Krevní skupiny	40
3.4.1	Systém AB0(H)	40
3.4.2	Systém Rh (rhesus faktor)	40
3.4.3	Ostatní aglutinogeny	41
3.4.4	Určování krevních skupin	41
3.5	Zástava krvácení	41
3.5.1	Průběh hemostázy	41
4	Fyziologie kardiovaskulárního systému	43
4.1	Fyziologie srdce	43
4.1.1	Základní údaje	43
4.1.2	Mechanické děje během srdečního cyklu	44
4.1.3	Funkce chlopní	45

4.1.4	Srdeční ozvy	46
4.1.5	Srdeční výdej	46
4.2	Proudění krve v cévách	47
4.2.1	Úvodní poznámky	47
4.2.2	Rozdělení srdečního výdeje pro orgánové oběhy	48
4.2.3	Objemy krve v jednotlivých oddílech cévního řečiště	49
4.2.4	Rychlost proudu krve v cévním řečišti; funkce pružníku	49
4.2.5	Tlak krve v tepnách	50
4.2.6	Výměnné děje v kapilárách – vznik tkáňového moku	51
4.3	Regulace kardiovaskulárního systému	52
5	Fyziologie dýchání	53
5.1	Mechanika dýchání	53
5.1.1	Ventilace	53
5.1.2	Interpleurální prostor	53
5.1.3	Tlaky v dutině hrudní	54
5.1.4	Elasticita, povrchové napětí, kolaps alveolů, surfaktant	55
5.1.5	Vdech a výdech	55
5.1.6	Odpor dýchacích cest a plic	56
5.1.7	Plicní objemy	56
5.2	Výměna dýchacích plynů mezi alveolárním vzduchem a krví	58
5.2.1	Složení alveolárního vzduchu	58
5.2.2	Difuze přes alveolokapilární membránu	59
5.2.3	Transport kyslíku z plic do tkání	59
5.2.4	Transport oxidu uhličitého z tkání do plic	61
5.3	Vnitřní, tkáňové dýchání	62
5.4	Regulace dýchání	62
6	Fyziologie trávení a vstřebávání	64
6.1	Sekreční aktivita gastrointestinálního traktu	64
6.1.1	Sliny – vlastnosti, složení	64
6.1.2	Žaludeční sekrece	65
6.1.3	Exokrinní sekrece slinivky břišní	68
6.1.4	Sekrece žluči	69
6.1.5	Sekrece v tenkém střevě	70
6.1.6	Sekrece v tlustém střevě	72
6.2	Úloha jednotlivých oddílů GIT při trávení a resorpci	72
6.2.1	Ústní dutina	72
6.2.2	Hltan a jícen	73
6.2.3	Žaludek	74
6.2.4	Tenké střevo	75
6.2.5	Vstřebávání v tenkém střevě	77
6.2.6	Tlusté střevo	78
6.2.7	Játra	79
7	Přeměna látek a energií, racionální výživa, termoregulace	81
7.1	Přeměna látek	81
7.2	Přeměna energií	81
7.2.1	Základní pojmy	82

7.2.2	Měření a hodnocení energetické přeměny	83
7.3	Racionální výživa	83
7.3.1	Základy racionální výživy	83
7.3.2	Zásady racionální výživy	87
7.4	Řízení tělesné teploty	88
7.4.1	Základní údaje	88
7.4.2	Tvorba tepla	88
7.4.3	Výdej tepla	88
7.4.4	Řízení tělesné teploty	89
8	Tvorba a vylučování moči	90
8.1	Hlavní funkce ledvin – přehled	90
8.2	Funkční morfologie ledvin	90
8.3	Tvorba primární moči	92
8.3.1	Glomerulární filtrace	92
8.3.2	Úprava primární moči na moč definitivní	93
8.3.3	Vylučování definitivní moči z těla	95
9	Acidobazická rovnováha	96
9.1	Regulace koncentrace H ⁺ v tělních tekutinách	96
9.1.1	Zdroje kyselin a zásad v organismu	96
9.1.2	Úloha pufrových systémů v udržení acidobazické rovnováhy	97
9.1.3	Respirační kompenzace poruch acidobazické rovnováhy	98
9.1.4	Renální kompenzace poruch acidobazické rovnováhy	99
9.1.5	Poruchy acidobazické rovnováhy	100
10	Fyziologie senzorických systémů	102
10.1	Somatoviscerální systém	102
10.1.1	Systém povrchní kožní citlivosti	102
10.1.2	Systém hlubokého čítí	103
10.1.3	Interoceptivní (viscerální) systém	104
10.1.4	Korové projekční oblasti somatoviscerálního systému	105
10.2	Zrakový systém	106
10.2.1	Optická část sítnice – morfologické a funkční poznámky	106
10.2.2	Fotochemické vlastnosti zrakových receptorů	107
10.2.3	Zrakové vnímání	108
10.2.4	Zrakový systém – podnětové prahy	109
10.3	Sluchový systém	110
10.3.1	Periferní části sluchového systému	110
10.3.2	Funkční význam zevního a středního ucha pro percepci zvuku	110
10.3.3	Mechanika vnitřního ucha	111
10.3.4	Centrální části sluchového systému	111
10.3.5	Směrové slyšení	111
10.3.6	Základní pojmy z fyziologické akustiky	112
10.4	Vestibulární systém	113
10.4.1	Morfologická a funkční charakteristika receptorů vestibulárního systému	113
10.4.2	Centrální části vestibulárního systému	115
10.5	Chuťové a čichové ústrojí	115

10.5.1	Podmínky excitace a funkční charakteristika chuťových receptorů	115
10.5.2	Čichové ústrojí	116
11	Výkonné funkce centrálního nervového systému	118
11.1	Neuroefektor exteromotorický	118
11.1.1	Morfologická a funkční charakteristika efektoru a periferních vývodních neuronů	118
11.1.2	Charakteristika spinálního motorického systému	119
11.1.3	Podíl supraspinálních struktur na řízení motorické aktivity	124
11.1.4	Volní, úmyslné, cílené pohyby	131
11.1.5	Změny motorických funkcí u zvířat po poškození jejich CNS	131
11.2	Neuroefektor interomotorický	133
11.2.1	Základní morfologická a funkční charakteristika hladkých svalů	133
11.2.2	Vliv sympatiku a parasympatiku na aktivitu efektorů	135
11.2.3	Úloha centrálních struktur v řízení vegetativních funkcí	137
11.3	Organizace a funkční význam retikulární formace	137
11.3.1	Funkční charakteristika vzestupného retikulárního systému	137
12	Fyziologie žláz s vnitřní sekrecí	140
12.1	Hormony – obecné vlastnosti	140
12.2	Endokrinní aktivita hypothalamu a hypofýzy	141
12.2.1	Hormony hypothalamu a zadního laloku hypofýzy (neurohypofýzy)	141
12.2.2	Hormony předního laloku hypofýzy (adenohypofýzy)	142
12.3	Endokrinní aktivita štítné žlázy	143
12.4	Endokrinní aktivita příštítných tělísek	144
12.5	Endokrinní aktivita nadledvin	144
12.5.1	Dřeň nadledvin	144
12.5.2	Kůra nadledvin	145
12.5.3	Reakce organismu na stres	146
12.6	Endokrinní aktivita slinivky břišní	147
12.7	Hormony produkované endokrinními buňkami v orgánech, které mají jinou základní funkci	149
13	Fyziologie reprodukce	151
13.1	Mužský reprodukční systém	151
13.1.1	Produkce mužských pohlavních buněk (spermatogeneze)	151
13.1.2	Hormonální aktivita varlat	152
13.1.3	Vlastní pohlavní spojení	152
13.2	Ženský reprodukční systém	152
13.2.1	Cyklické změny endometria (menstruační cyklus)	152
13.2.2	Produkce ženských pohlavních buněk (oogeneze)	153
13.2.3	Endokrinní aktivita vaječníků	154
13.2.4	Pohlavní spojení	155
13.2.5	Těhotenství	155
14	Homeostatické mechanismy udržující stálý objem ECT	157

Seznam zkratk	158
Literatura	160
Rejstřík	162